

ՆՇԽԱՐՔ ՆԱԽՆԵԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Մ. ԱՓԻՆԵԱՐԻ Ա.ԱՐՈՐԻՈՆԵ

ՎԵՏՏԱՍԱՆ ԱՍԱՑՈՒԱԾՔ ՎԱՍՆ ՆԻԿՈՍԻԴԵԱՅ ՔԱՂԱՔԻՆ

(Շարունակութիւն)

Մին ամուսնանայ ի բաղձաշուքանէլ, և միւսն խոստովել և յաւաղակիլ⁽¹⁾։ Մին տայ յանցուցեալս զոգոսնիս, և միւսն ևս պատուս աւրհնեալս։ Զի յաճախեաց յաւորս Նոյի պոսնիութիւնն անգաւակիլ մարդկան։ Անգաւակեաց զնոսա ջրհեղեղն զի զարծցի անկեղուցէ՝ զամուսնութիւն։ Եւ զոգուութիւն Աքարու, պարտեաց զժողովուրդն ի պատերազմի⁽²⁾։ Ելին պարտեալք և առաքինեացն։ Փախեալս յաղթողքն և պարտեցան։ Զի ցուցցէ թէ զոգուութիւն բեկանէ՝ զկողմանս ի պատերազմի։ Որոց է իւրեանց⁽³⁾ այսուհետեւ պատերազմ բնականոր ի միջի, ատեցեալն զգոգութիւն որ թափէ զոյժ ի պատերազմի։ Մի եղիցին աստ զողք ի քաղաքիս, որ մաւտ է ի պատերազմ։ Զի եթէ Աքար որ յողջողեաց և փնասեաց, քանի՜ ևս փնասեցին բազումք։

ՄԵՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ. ՎԱՍՆ ՆԻԿՈՍԻԴԵԱՅ։

Եղև քաղաքն որ կործանեցաւ, նըշաւն ամենայն արարածոց։ Զի զոյին ի նմա սուտք որպէս և ի տիեզերս խաբարայք։ Դոյին ի նմա և հաճոյք, որպէս և ի տիեզերս արգաւրք։ Դոյին ի նմա ըստուգութիւնք, որպէս և ի տիեզերս ճըշմարտութիւն։ Դոյր ի նմա և աղտեղութիւն որպէս և ի տիեզերս պղծութիւն։ Դոյր ի նմա և յամենայն իմեքէ, որպէս և ի տիեզերս ամենայն ինչ։ Թիբեւս Աստուած սաստիկ ստուգութեամբն հարկանէր զամենայն արարածս⁽⁴⁾։ Եւ ոչ եթող զնոս զորութիւն իւր, ապականել զասկնայն արարածս։ Մասն մի եղծ ի տիեզերաց, զի մի՜ ապականեցէ զամենայն։ Եղև քաղաքն որ խլեցաւ, զգոգութիւն ամենայն

արարածոց։ Զի եթէ զարծցին, կեցցին։ Եւ եթէ անաւրինեցին, ընկղմեցցին։ Ստուգութիւն որ պահանջեաց ի նմանէ, ոչ եղև ակնառու ամենայն։ Ոչ զոյ ակնառութիւն, ի պարզ և յատակ ստուգութեան։ Դոյր նմա ընտրողութիւն որ միտաց ակնառութիւն թուի։ Եպերէ անմիտն եթէ ընդէ՛ր մին մեծ է, և մին աղքատ, և ոչ լսէ եպերսզն թէ կարգն այնպէս պահանջէ։ Եթէ ոչ զոյր աղքատ, ի՛նչ շահէր մեծատուն։ Եւ եթէ չէր կիր արոց, ոչ լինէին սերմանեալ տուրք։ Եւ խոստանէին աւետիք պարգեաց, զի ո՛չ զոյր նիւթ չահի։ Դործէ մեծատուն զերկիր, զի հնձեացէ՛ ի նմանէ զարմտի։ Նա տածեցէ և զաղքատութիւն զի ժողովեցէ ի նմանէ զանձա։ Երկուս երկիրս ետ նմա Աստուած յորս⁽¹⁾ վաստակեցէ, ետ նմա զերկիրս սերմանել, և զաղքատութիւն մեծանոյ նովաւ։ Որպէս սերմանէ յերկիր զսերմն, սերմանէ ի նմա և զտուրս իւր։ Զի երկուս աշխարհս ետ նմա, երկուս երկիրս ետ նմա։ Զի աստ կեցցէ արմատաւք, և անդ տրաւք ողորմութեան։ Մեծ է աշխարհն քան զայս աշխարհս, և տուրք նորա քան զարմտիս մեր։ Յոյժ լսու են արմտիք աղքատութեան քան զերկիր։ Սերմանեա ո՛ մեծատուն յաղքատութեան զտուրս քս, զի միոյ հարկւր յայսմ աշխարհի հնձեցեալ ի նմանէ զարմտիս։ Անդ քս է աղքատութիւն, զործեա զնոս հացիւ և ջրով։ Յաճախեա սերմանեա ի նմա տուրքս, զի յաճախեցէ տացէ զզանձս։ Այսպիւրնտրողութիւն անաւրինութիւն թուի անսի մտին։ Եպերէ անմիտն եթէ ընդ⁽²⁾ է՛ր են մեծատունք և աղքատք։ Եպերեցէ եթէ աշխատէ է, եթէ ընդէ՛ր են անդք և մշակք, իրբեւ ինքն աղքատութիւնն ա՛նդ է։ Որունի աղատութիւն, ունի նա զպատու ոյոց։ Զի ունի անձն զիշխանութիւն, իրբեւ

(1) Թուի թէ զրջի վրիպակ, ընթեռնի՛ յանգաւակի։

(2) Հմտ. Յեւ. է. 1-26. և Իբ. 20. նաեւ Ա. Մնաց. Բ. 7։

(3) Յաւելիալ ի լուսանցս։

(4) Բառս այս ի լուսանցս յաւելիալ։

(1) Այս բառ յաւելիալ յողջէին։

(2) Ընդ զրեալ ի լուսանցս ի ձեռն ուղղէին։

մեծանայ նովաւ մեծատուն, մեծանայ եւ նա ընդ մեծատանն: Ամեծատունն մեծանայ տրոյք եւ նա⁽¹⁾ մեծանայ տալաթիւք: Եպիսկոպոսն անմիտն եթէ ընդէ՛ր մին հարկանի զի միւսն երկիցէ: Եւ զրկեալ է ի հանձարոյ, թէ յորդէ գաւաղան խրատչին, քան զի յորդէ մեծութիւն յաւնութիւնս իւր քան զքննողս: Յորժամ քննողն սկսանի եպիսկոպոսն, տկարն ոչ զիտէ թէ տկարութիւն իւր վրիպեալ առ յարժանէն: Կարծէ թէ չիցէ ինչ արժանն, գտնա[յ]՝⁽²⁾ եպիսկոպոսն զվրպի, բայց չէ՛ մոռացեալ զարժանն ամենագէտ արարիչն: Ա՛յ եպիսկոպոսն անհաւանութիւն⁽³⁾, եւ ոչ ձեռն փութանակ ստին: Ի զործոյ արուեստագիտի, տուէն է⁽⁴⁾ զիտել զմիտս նորա: Արարչութիւնս հաստչին, ծանկեր զմաստութիւն հաստչին: Այ եպիսկոպոսն կազմած նորա, զի կատարեալ է արարչութիւն իւր: Արդ զի ի վեր է յեպիսկոպոս, կատարի՛ է որ եպիսկոպոսն: Չէ՛ մոռացեալ նմա եւ ոչ մի արժանն ի յարինուածոյ արարածոց: Եթէ նայեցի ըստ աւելին հանձար, փո՛քք է բերան առ ի գոհանալ: Չափեալ եւ կշեալ է ամենայն ինչ, երկինք եւ երկիր, եւ որ ի նոսա որպէս յայնի յարինուածին: Այ մոռացաւ նմա մի արժանն, եւ ոչ ի ծածո՛ւկ վարչութեանն վրիպէ ի նմանէ մի արժանն: Արդ ո՛չ հարկանէ եւ կոծանէ յանողորմ զամենայն արարածս: Հարուածովք միոյ անկեանն, երկեցո՛յց զչորս անկեանս: Եւ զի քննեալն զարարածս յաւուրս Նոյի, սակաւ ինչ ազգ էին: Յայնժամ զիս նոքա սակաւութեամբ էին, եւ ամարչատութիւն յո՛յժ էր ի նոսա: Չի ի⁽⁵⁾ սակաւսն թափեաց արկ անաւերջնութիւն զյորդ թոյնս իւր: Եւ որպէս զի ի հարուածոց իժի ապականի ամենայն մարմինն, կամեցաւ սատանայ ի սկզբանն⁽⁶⁾ տարածիլ զլեթոյնս իւր յամենայն դարս: Զգլուխն աշխարհի հնար, զի ապականեցէ՛ զամենայն մարմինն, Խորհեցաւ անաւերջնութիւն, զի սկսցի եւ կատարեցէ: Չի թոյնք ի սկզբանն ընթացին ի գլուխն, ի

մէջ եւ ի կատարումն: Իսկ Աստուած ուղարմութեամբ իւրով, ած ջուր հեղեղ յերկր, լուաց զթոյնս զսկզբանն, զի մի՛ կորիցէ նովաւ կատարումն: Եւ ի սկզբանն իսկ ողորմեցաւ, զի կարճեաց ըզնա յամարչնութեանէ: Փութանակ առաջին զլսոյն յարմէ ըզխեաց հրանդութիւն, եկաց Նոյ գլուխ առողջ, զի ըզխեաց ի նմանէ առաջնութիւն: Բայց Նոյ գլուխ երկրորդ, խորհուրդ է երրորդիւն: Էջ զլուսն երկնից, զի գնացէ յերկրի տողջնութիւն: Աւելեաց բարեբարն իւրեւ զբարի, զլսոյն միջնոյն եւ կատարմանն: Այժմ՝ պահեաց զարարածս եւ մասն մի ապականեաց ի նմանէ: Եհար ապականեաց զսակաւս, որպէս զի ուղեցեցէ՛ զբազումս: Կորուսելովքն որ ոչ զրկին, գտանէ զկորուստ մեր: Եհար զնաւագունս, զի նոքաք երկիցուցէ՛ զրկւիս եւ զհազարս: Չի կշին պատահաւ աւելնութեան, ո՛չ զրկին յաւնութեանէ: Զարթնուէ ի վախճանի ի կեանս, զի զարթնցին՝ զքնէ՛ծած ի խնդրուածս: Յապականութիւնս որ եղեն եւ որ լինին, ծածկեալ են աւելնութիւնք: Չի յամենայնայնի զոր տունէ զթամն, աւելնութիւնք ծածկեալ են: Քաղաքն որոյ կորեան յարինուածքն, կորեան եւ չարիք իւր: Ամալեաց անդ քաղդէութիւն, եւ կորեալ անդ զլեթութիւն: Ընդ նոսին եւ ի մէջ նոցուն հեղձաւ եւ կախարհութիւն: Աղբիւրք գառնութեան, որ քաղցր են գառն մարդոց: Կորեան անդ քաղդեալք, եւ կորեան ընդ նոսա զարթնութիւնք⁽¹⁾ իւրեանց: Մինչ աչք իւրեանց յաստեղս էին, եւ մատուցք իւրեանց ի համարս, կորացոյց զնոսա ստուգութիւն, զի մի՛ եզլցին քննել զճաճուկըս: Յայնի բարկութեամբ ապականեցան, զի սիրեցին զճաճուկ քննութիւնս: Թերեւս նոսէր անդ քաղդեալ, եւ չուրջ զնովաւ պատեալ մովք: Բաժանէր տայր ծնեղոցս, եւ ապուր առնոյր կարասի: Ատեցին անմիտք զծրի ճշմարտութիւն, զընտց գնէին զստութիւն: Ատեցին զճճմարիս գիտութիւն, եւ հառն վարձս մոլորութեան: Ատեցին զկեանս ձրիս, եւ գնեցին ծանու գման, Ծանուք են մեզ ուղղակիք, եւ թեթեւք են ձախողակիք: Դըժ-

(1) Նա յաւելուած ուղղչին ի վերայ տողին:
 (2) Յոր. առանց չ:
 (3) Նախ զրեալ ուղղեց, զոր ուղղէ սրբագրիչն:
 (4) Ուղղիչն յաւելու է:
 (5) Յաւելուած ուղղչին:
 (6) Երկրորդն Ե յաւելուած ուղղչին:

(1) Օր. ունէր՝ զարարիւմ, ուղղիչն յաւելու Ե ի վերայ տողին:

միասին: Չոգաւ զիւթ ի պարտիս իւր, եւ⁽¹⁾ անմիտ կանայք ի մեղս իւրեանց: Չոգաւ քաւղեայ ի չարիս իւր, եւ որք անասցին նմա ի մեղս: Չոգաւ կախարդ չարաչար, եւ չար քան զնա որ վարձեցան զնա: Նա չոգաւ ի մեծ չարիս, եւ նոքա ի դա՛ն անաւրէնութեան: Ինչք եւ ասուք եւ որդիք որ վասն նոցա ամպարչտեցան: Կորեան պատճառք մեղացն, եւ մնացին մեղքն առ զործելիս իւր: Կորեաւ զիւթութիւն, եւ կայ մնա՛ս իւր: Կորեան կախարդք, եւ կան պատի՛րք իւրեանց: Կորեան գէտք եւ վհուկք, եւ մնացին պա՛րտք առ մարտեալն: Իր վասն որոյ հրամայեցին, թոհաւ նա, եւ դատաստան իւր կայ: Իր վասն որոյ թիւրեցին փախեալ⁽²⁾ նա, եւ կա՛ն մեղք իւր: Իր վասն որոյ կախարդեցին կորեաւ նա, եւ կայ ամպարչտութիւնն: Կորեան զիւթք, կախարդք հմայողք եւ պահա՛ւ է հարուած նոցա ի դատաստանի: Կորեան աշտիճանք եւ դանձք եւ ինչք, եւ պահալ է նոցա հաւր գեհննին: Կորեայն անմիտք դամեւնայն ինչ եւ դա՛նն ամենայնի ո՛չ գտին: Կարճեցայք ո՛ անմիտ կանայք զի մի՛ դաւրասցին չարիք ի զիւթութիւնս: Մի զարթուցանէք զբարկութիւն ի քաղաքի, զի մի՛ եղիցի աստ որպէս եւ անդ: Մի լիտի զիւթութիւնս ձեր զերփեցցին եւ ծանուցի: Կասն մաւր ձերոյ կմուտ մահ, զերփեաց զբարիս եւ զընտրս ի միասին: Մի ածէք զուք զբարկութիւն, որ գերփէ պարգաւս եւ զմեղաւորս: Բորբքի բարկութիւն ի վերայ ձեր, զի մի՛ է ձեզ ստութիւն եւ ճշմարտութիւն: Հաւասար են ձեզ գրունք եկեղեցւոյ եւ զիւթաց: Յորժամ մտանէք կալ յաղաթս, անգէն խաղայք առ վհուկս: Սահին եւ լիտի կանայք որ երեւին իրրեւ զցածունս: Գողանան զգնացս ի հրապարակս, եւ նկարեալ են ասեւայն ուրիք հետք նոցա: Թաքթաբուր երթան, եւ հետ նոցա աղաղակէ՛ զկնի ի հրապարակս: Իրրեւ ոչ զիտեն գտուգութիւն, զարթուցանէ ի նոսա գտեսողս: Ճշմարտ է բանն տեսուն մերոյ, թէ որ ինչ ծածուկ է յայտնի դայ: Նախանձի յոյժ ճշմարտութիւն, խայտառակեալ յայտնի զկեղծին: Գողա-

նան զսիրտս իրրեւ զչաւուղն, գողանա՛ն զզիւթութիւնս իրրեւ զչաւուղն: Բայց չէ՛ մոռացեալ ընտրողաց թէ⁽¹⁾ զիտրդ եւ ուր գտանին: Ձի յայտ է քաղ թէ քա՛ղէ, թէպէտ եւ բուսեալ է ի մէջ սերմանց: Ծածկեալ ընդ ցորենով որոմն, եւ յայտ է թէ որո՛մն է: Ինքն որոմն խարի, զի կործէ թէ ընդ ցորենա՛ն համարեալ է: Մոռացայք զանուանն անուամբք, զմարգարէս ի ձեռն զիւթաց, եւ զասաքեալս ի ձեռն կախորդաց, եւ զվարդապետս քաղէլիք: Փոխանակ անուանց մարգարէիցն, անուանք աստեղացն երկրորդին: Փոխանակ ընթերցուածոց զբոց, զիւթութիւնք եւ հմայք ուսանին: Յեկեղեցւոյ զգպարսք պատիք, եւ ի սեհեակս զզիւթովք: Անա՛նք զմարմին կենդանի, եւ հմայէք զմայս մեռեալս: Ո՛չ էլն մեծ չարիքն Սողոմայ, իրրեւ զչարիս որ եղեն ի դարուս մերում: Նա թշնամանեաց զմարմին մարդկան, եւ դուք զըսուրբ մարմին սրբոյն: Ի Սողոմ ծառայք թշնամանեցան, եւ ի մէջ եկեղեցւոյ արարի՛չն: Ի ժամ զբոց առ ճշմարտութիւն, ի ժամ զիւթութեան առ ստութիւն: Մտանէ քահանայ ի տես, եւ կախարդ ի լուանալ⁽²⁾: Մտանէ կնքէ ճշմարիտն, մտանէ յուրթէ խարեայն: Ի վերայ սուրբ անուանցն, անուանք զիւթաց երկրորդին: Ո՞ր քաւութիւն եղիցի այնմ գտուն անաւրէնութեան: Թշնամին ի ներքայ յուրթեաց, անուանքն, որ ի վեր են քան դամեւնայն ապականութիւն: Որ հաւածեալ էր առ իշխանութիւն յայտնապէս, զի յաճախեաց զխոնարհութիւն: Խոնարհութիւն ընտրողութեան, սաստի՛կ է ապականիչս: Եւ խստութիւն ընտրողութեան, քա՛ղցր է առ խոնարհս: Առ ընտրողութեան երկոքին անհա՛մ են, եւ անհանճար ընտրողութիւն եւեթ, զիտէ զկշիռ խոռոնուածոց նոցա: Ի միտեմ թաղէ պընդութիւն, եւ ի միւստեմն եւս զքաղցրութիւն: Չմին հանէ ի մին աշտիճան, եւ զմիւսն իջուցանէ ի միւս աշտիճան: Կան ի միջին աշտիճանին որ ոչ ստատիկ է եւ ոչ խոնարհ: Խոնարհութեամբ ընտրողութեամբ, ցանկեաց Մովսէս⁽³⁾ զիրամատու-

(1) Ցաւեղուած ուղղչին:

(2) Որ. վրիպանօր՝ լուալ, յոյր վերայ յուելու ուղղչին՝ ան:

(3) Որ. գրէ վրիպակաւ՝ մովսէս:

(1) Ցաւեղուած ուղղչին:

(2) Որ. ունէր՝ վառեալ, ուղղեալ ի սրբագրչէն:

թիւն: Զխտութիւն եւ զբխոնարհութիւն մերկանայր զգենոյր հոնապազ: Յիւր փառս իրբեւ զընարդոս, զգենոյր զխոնարհութիւն: Եւ ի պատիւ Աստուծոյ իւրոյ զգենոյր զսասակութիւն: Թողոյր զիւր թշնամանս, եւ զտեսն իւրոյ պահանջէր: Խիստ էր եւ քաղցուենի: Աստիկ էր, եւ խոնարհ: Զանձինն վրէժ պահանջէր, խոնարհ էր եւ զտեսն վրէժ տանուլ սասակ: Ժպրհութիւն որ է ի պարտս մերում, երկուս զէնս զգեցաւ: Ինքն խորամանկ է, եւ ինքն ամպարիշտ: Ո՛չ զգուի յապականութիւնս իւր: Դավէ զխոնարհութիւնս, զի լոկոսոսցէ զնա ի զգուելոյ: Կարկեալ է խոնարհութիւն զոգութեամբ խորամանկութիւն աւ խոնարհութեան պահանջաւ: Յաճախեցին խրամք ի ցանկս առնեն յայանի պիղծ կանայք զգործ որոց պատճառ կատարութիւն է: Լնուն զսեղան զիւթաց, առնեն կարկանդակս արուսեկի: Պատկառէ բերան երկրորդիւ, ծածկեցէ լուսթիւն զամաթ նոցա: Ուտեն ի պիղծ հացէն, եւ առնուն զմարմինն սուրբ: Ուտեն զհաստեայս ընդ շիշաղս⁽¹⁾, եւ ընդ սուրբս զարբութիւն: Զարմանք մեծ են, թէ զիւրդ լուեալ կայ հուրն ուռիչ: Զյսունս⁽²⁾ եւ զյսունս⁽²⁾ այն եկեր, որ տարան զպատգամ առ Եղիայ⁽³⁾: Տէր հրոյն թշնամանի, եւ զաղարկալ է հուրն ուռիչ: Հուրն նախանձոտ է, որոյ բռնուն է նախանձ իւր քան զվառումն իւր: Բորբոքի նախանձու, թէ երբ հրամայցի ի վերայ անաբինաց: Արդեւ՝ զթութիւն միշտ զհուրն որ քաղցեալ է ի մեղաւորաց: Իրբ թոյլ եւ փոքր մի զթութիւն, ի միում ժամու եկեր զՍոգոմ: Եղեւ արձան կինն Ղովտայ: Զի դարձաւ փոքր մի հայել: Որ⁽⁴⁾ դարձաւ ի ճշմարտութեան, զիւրդ արդեւք ապրեացի: Զի՞նչ տացէ քեզ զիւթ մոյլ: այլ զպակասութիւն ծանու տայ գնոյ: Զի՞նչ կարկանդէ քեզ կախարդ, զի գնոյ վաճառէ զկեղծիւս: Զի՞նչ բնթերցցի քեզ քաղեալն, զի տայ[յ]⁽⁵⁾ քեզ վնաս վարձուք: Առնու ի քէն զսագութիւն, եւ տայ քեզ

զպակասութիւն: Որդոց լինելոյ կապաւախս, մի՛ ստանար երկուս վնասս: Զի աւտու է մէջ քո ի ծնեղենէ, եւ ծնեղի խորհուրդ քո զպարտիւս: Մի ծնեղ քեզ ամուլութիւն քո մեղս եւ պարտս ընդ ծնեղացոյ: Մինչ կամիս ստանալ ծնունդ, կարուսանեալ զոգիւս քո: Տես զի ի ժամ նեղութեան, անձեղ լաւ է քան⁽¹⁾ զամենայն: Եղաւթք կարեն իջուցանել զքեզ⁽²⁾ բանալի որ բանալ[յ]⁽³⁾ զամուլութիւն: Նոյաւ աւրհնեցան մէջք ամուլք: Ծնան աճեցուցին եւ բաղմեցուցին⁽⁴⁾: Կամիս թէ սիրեացիս յառնէ քումմէ, տես զի մի՛ առեցէ զքեզ Աստուած: Սիրեա չափով զամուլին քո, եւ առանց չափոյ զԱստուած քո: Տես անմիտ, զի Աստուած քո քաջ սիրէ զքեզ քան զամուլին քո: Այլ քո եթէ մեղցիս այսաւր լայ, եւ վաղիւ մոռանայ: Տէր քո ո՛չ մոռանայ զսէր քո: Յարեցան եւ տունի յառապատ իւր: Եղիցի քեզ այլք ժամանակեան, փոքր ապաւնեութեան⁽⁵⁾ ժամանակեան: Եղիցի քեզ կենդանին յախտելոյ, ապաւնութիւն որ ոչ ստի: Բախեցէք այսուհետեւ ամուլք զգուռն բարերար տուողին: Ո՞ տայ ծնունդ ամուլ միջոյ, եթէ ոչ այն որ արգիւն գնոտ: Որ կապեաց զամուլութիւն, նոյն կարէ արձակել զնա: Կամք իւր են բանալի, բանայ եւ բալի՛ զորովայն: Որ աճեցուցին եւ բաղմեցուցին զծնունդս, նոյն կարէ եւ⁽⁶⁾ անգաւակել: Երկիցէ ի նմանէ ծնեղական, զի կարո՞ղ է անգաւակել զնա: Կացցէ⁽⁷⁾ յաղաթս եւ ամուլն, զի կարո՞ղ է բանալ զմէջ նորս: Դիւրի՛ն են երկրորդիւ կամայն, որ զամենայն կարեն կատարել: Աւ լուրցէ ամուլութիւն, եթէ ոչ կամաց հաստչին իւրոյ: Ո՛ բանայ զգործն մանկանց, եթէ ոչ հրաման արարչին: Ո լնու զտունս տըղացոց, եթէ ոչ նկարի՛չ սողմոց: Հաստչի՛ն իւրեանց լսեն անգամքն այն իրբեւ զընարդոս: Աստուածութեանն ունկնդիր

(1) Օր. վրիպանօր գրեալ ունիւր՝ Բ ամենացն. ուղղիչն դնէ ի վերայ տողին՝ աճ գ:

(2) Թուի՛ թէ ընթեռնի՛ Բեզ:

(3) Օր. գրէ առանց չ:

(4) Թերեւս ընթեռնիւ է՝ բաղմեցուցին:

(5) Թերեւս ընթեռնիւ է՝ ապաւնութեան, որ պակասէ ի բաղմոց:

(6) Յաւելուած ուղղիչն:

(7) Օր. գրէ՛ կացց, ուղղիչն յաւելուէ՛:

(1) Բառ այլուստ անմանօթ:

(2) Իմա՞՛ զյիսունս:

(3) Հմտ. Դ. Թագ. Ա. 9 66:

(4) Օր. ունիւր՝ Ա, յոր յաւելու ուղղիչն՝ Բ:

(5) Օր. գրէ առանց չ:

լինին, ի չղութիւն, ի ծնունդ, եւ ի սնունդ, եւ ազատութեան հնազանդին, ի քան, եւ ի զսրծ, եւ ի վաստակ: Ոչ զմեզն տուեալ ի մէջ, եւ ոչ զիւրն տայ մեզ: Նորա՛ւ է հասակ, եւ տալ ծնանել, զի ա՛յս է իշխանութիւն ազատութեան: Ի բարեբաւին ապուինեցայք յղիք, զի սաստեցէ՛ յաղականիշ երկունս: Իրրեւ զփայլատակունս բարկութեան եւ ողջունի եւ երկունք ծնունդն եւ մահուն: Եթէ կամի խաղաղ փայլատակունք, առնին բարկութեան փայլատակունք: Եթէ կամի երկունք ծնունդն, առնին երկունք մահուն: Յիշեցէք զի հանգիւթեալ էք կալ յաշտեան մահուն: Երբն զրիցէք ի նմանէ նախ քան զվիշտս, զի եղիցի բնակաւոր ի ժամ վշտի: Առաքել զոգորմութիւնս զեղեալս, եւ կակզացուցանել զերկունս խիստս: Աղաչեցին զնա եւ ծննդականք, զի սնուցէ՛ զպատուան զոր եւ: Զի որ արար զնոսա յղիս, աբաւցէ զնոսա մանկո՛ւնս: Որ արարն ստեղծեալսն(¹), արաւցէ զնոսա պատանին: Որ արարն զնոսա երիտասարդս, արաւցէ զնոսա ծերս եւ աւուրս: Յաշտեանէն մանկութեան, ածցէ յաշտեան ծերութեան: Յայսմ ամենայն ի տիս, նա սնուցանէ եւ յաւրինէ: Ամենայնի զի գրեաց Աստուած զանուանս ամուլ կանանց, զի ուսուցէ թէ զիւրդ սիրեացին, եւ որպէս խնդրեացին ի նմանէ: Զի աղիս արդար կանանց, յաղեացին անհամ կանայք, եւ խմորով ծանր կանանց, խմորեացին հասցին լիտիք: Եւ հայելեալ ցածնոցն, կատարեցին թերաղեալքն: Գոյին զիւթութիւնք յաւաւսնոցս, եւ ատեցին զգիւթս եւ զգիւթութիւնս: Գոյին կախարհութիւնք, ի դարսնոցս, եւ անարդեցին զկախարհիւնս(²) եւ զկախարհս: Շուրջ պատեալ խարէին քաղեայք, եւ նոքա պատեցան ճամարտութեամբք: Ի մէջ այնպիսի մոլորելոց, ոչ տատանդեցան, զգատեցեալք ի միում ապաւինութեան(³): Աղաչեցին զմի ամենատուր կամս այն, իրրեւ ի մէջ մարտի կային, յորժամ հայէին ի նոսա մոլորեալքն: Կարգային միւսք, եւ չեղեն լսելի: Եւ յաճախեցին այսպ-

նեցին զիւթք այն, կարգային դամբս եւ ոչ սախն զլուր: Եւ յաճախեցին հենդենքին(⁴) քաղեայք, հայեցեցին ընդերկար եւ ոչ առին: Յաճախեցին հայեցեցին կախարհք, եւ իրրեւ քննեցաւ աջ այն հայհայեց, յաղեալ ձախ այն, երեւեցաւ յանկարծ տուին իրրեւ առեալ զայր ըզհատուցումն: Հատուց զգործութիւնս աջ այն, եւ ետ կորանս ձախ այն: Ասին որովայնք զպատուս իւրեանց, եւ յաճախեցին նորատուրք զիւթաց: Բարձին գիրկի(⁵) զընտունս իւրեանց, յաճախեց ամաթքաղէիցն: Գըղուեցին եւ զիւրեցին աւմուլք, զարարացան պատկանք կախարհաց: Եղեն յորդոցն նոցա դատարարք, եւ ի ծննդոցն նոցա փրկիւք: Եղեն ի նոցանէ քահանայք եւ թագաւորք երգիւք եւ մարգարէք: Եղեն նախանձարք յորդոցն նոցա, եւ հալածեցին զգիւթս այն: Եղեն ի նոցանէ թագաւորք եւ արգարք, եւ սպառեցին հատին զքաղեայս: Մովսէս զլուսնախանձարաց, տանջեաց հաշտեաց զըկախարհս: Զի ծաղր արարին զարդար կանայս, տանջեցան ի ծննդոցն նոցա: Զի այնպեցին զգատեցեալս, կոտորեցան յանգրանեացնոցս: Զի հայհայեցին զամուլս այն, խլեցին զնոսա որդիք ամուլ: Եւ անեցէք անմիտ կանայք զգատեցեալոցն որ հայեցեցին եւ առին: Զի յամեցին առ զըրունս տուողին, խնդացոյց զընտաս պարգեւ նորա: Որ հայեց, առաւ զ է: Եւ որ ձանձրանայ խաղանեալ է: Որ խնդրէ կարկառո՛ւ նմա. եւ որ յամէ յաւելու նրմա(⁶): յամէ տալ տուաւն, զի եկեցէ՛ ընդ նմա բազում: Որչափ զաւրանայ խնդրումքն, նոյնչափ մեծանայ պարգեւքն: Զիք որ ի մեծ աղաչանս տայ պարգեւ սակաւ եւ փոքր: Զիք որ ի զոյգն աղաչանս տայ պարգեւ պատուական: Ըստ մարգարտի(⁷) զինք նորա, եւ ըստ խնդրումոց պարգեւք նորա: Արդ յաճախեցաւ ըզխնդրումսն, զի յաճախեցին մեզ պարգեւք: Աղաչակեցուք ի գրանէ տուա-

(¹) Անձանոթ բառ (ա. վեր.):
(²) Ի բառացիս չիւր:
(³) Որ. ունէր ապաւինութիւն. գոր ուղղին փոխէ ի—բիւն:

(⁴) Որ. ունէր՝ եկեղեցի. ուղղին զնէ և ի վերայ բառին:
(⁵) Որ. ունի վրիպանօր զիւր:
(⁶) Բարդ՝ չեւ որ յամէ յաւելու նմա՝ յաւելեալ եւ ի լուսանցս ի ծնն ուղղին:
(⁷) Որ. վրիպանօր ի բաց թողու զառաւ ա, գոր յաւելու ուղղին:

զին, եւ ո՛չ արհամարհեն զմեզ շնորհք նորա։ Որով խնդրէ տա՛յ նմա։ Եւ որ երկմտի, արհամարհէ՛ զնա։ Առնի գոռոն տըւողին, բո՛ւք ա՛յնմ որ բախէն զնա։ Որ բախէ եւ անցանէ զնայ, եցոյց եթէ յերկրա՛յս է ամեն եւին։ Որ յամէ եւ ձանձրանայ, եցոյց զսէր իւր զի խարենոյ է։ Իսկ որ հաւատայ համառաւաւ է թէ (¹) ոչ առնու, ոչ լուսցէ։ Նեղե՛ն եւ ստիպե՛ն հաւատաքն զպարզեւն, զի եկեացէ ելցէ։ Քանզի հաւատաք եւեթ կարող են բանայ ըզդրունս առաջի իւր։ Պարզեւ ա՛յն ի ներքոյ զրան է (²), եւ հայցաւոյն արտաքոյ զրան։ Հայի տեսանէ պարզեւ ա՛յն զհայցաւոյ, թէ զիս՛րդ է քանի՛ է։ Եթէ յերկրայս կոչէ զնա, ո՛չ ելանէ։ Զի մի՛ ըկտեսցի։ Եւ եթէ զոյ ի նմա ծաւութիւն ոչ եւլանէ, զի մի անարգեցի։ Եւ եթէ զոյ ի նմա բաժանուեմն ոչ ելանէ, զի մի՛ թեթեւացի։ Եթէ չիք սէր նորա առ նա ոչ եւլանէ զի մի՛ աշպնեցի։ Եթէ չէ առ նմա, ամենեւին (³) ոչ տայ նմա պատասխանի։

Զսկ Ներսիս անկեանաբար անմե, եւ անշարք զիսեակն յիշեցի՛ ի Տէր Բրիստո եւ զհարազատ ևորուն զՀերոս սեւաստս զի սաս երկարեցին տաւաք ինչից յաղաղութեանք եւ անկ աբխաղութեան երկրամեկ յիցին։ Եւ զՅովսէփ զրիչ։

Հրապարակեաց (Շար.) Յ. Յ. Մ.

- (¹) Թերեւս ընթերցի է՝ համառաւաւ երէ։
(²) Օր. ունի՛ դրանէ։
(³) Օր. վրիպանօր զրէ՛ ամենին։

ՈՒՂՂԵԼԻԻ

- ի Եփեսոսաց հասածի Աստուածոց Ս. Եփեսոսի
էջ 78 ա. տ. 24 ի ներք. ընթ. ոտուցիչ
արուեսին
» 78 բ. տ. 10 ի ներք. յառաջ քան զբա-
ռն կարկառոյր զնէլի է վերջակէտ
» 79 ա. տ. 14 ի ներք. ընթ. կոտորեցան
» 79 ա. տ. 12 ի ներք. ընթ. վերացաւ եւ
կախեցաւ
» 79 բ. տ. 19 ի վեր. ընթ. Միստոյի միա-
ւորի

Ս. ՅԱՎՈՐԻ ՆԵՐՍԵՆ

ԴՌՈՒԵԱՆ ՅՈՐԵԼԵԱՆ

ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԱՍԵՐԻԿԱՅԻ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ

Դուրեան Զարեանի Կեդրնէն. Յանձնաժողովը մեծ գոհունակութեամբ արձանագրեց իր Մայիս 22, Դէ. օրուան նիստին մէջ ա՛յն անդիկութիւնը թէ Նիւ Եորքի մէջ, Ս. Աթոռի Կիւլպէնեկեան Ընծայարանի Իարերար Աղն. Տիար Պատրիկ Կիւլպէնեկեանի Առեւտրականութեամբ եւ Ամերիկայի նախորդ առաջնորդ Դեր. Տիրալը Ս. Արքեպիս. պատուակալ նախագահութեամբ հաղմուած է մարմին մը. Դուրեան Զարեանի Ամերիկայի Յանձնաժողով անունով։ Այս մարմինը ընտրած է իր ղեկանք, եւ առաջին առթիւ հետեւեալ յաշարարութիւնը հրատարակած է Ամերիկայի հայ թերթերուն մէջ, ծանուցանելով իր կազմութիւնը։

Վստահ ենք որ Ամերիկայի հայութիւնը օրհրջածար պիտի փոխարինէ Պատ. Յանձնաժողովին կողմ իր հանրածանօթ առաջաձեռնութեամբ։

Խմբ. ՍԻՈՆԻ

Ամեն. Դուրեան Ս. Պատրիարք Հօր Քանաւայութեան Յիսնամայ Զարեանը յառաջիկայ Աշնան հանդիսաւորայայտ տօնելու նպատակաւ կազմուած Կեդրեական Յանձնաժողովն, իր Փետր. 11 թիւ նամակով կոչ բրած էր Տիար Պատրիկ Կիւլպէնեկեանի, որ իր նախագահութեան տակ սպանով յօժարակամ մասնակցութիւնը Ամերիկահայութեան։

Ի պատասխան այն կոչին, Տիար Կիւլպէնեկեան Ապրիլ 11-ին իր գրասենեակին մէջ խորհրդակցութեան հրաւիրած ըլլալով կարգ մը ազգայիններ, անոնց պաշտօնապէս հաղորդեց Դուրեան Զարեանի այն առաջադրութիւնը։

Ներկաներն ամբողջ եւ անոնք որ կը բացակայէին, ընթանայի եւ թէ զրաւոր, ջերմ համակրութիւն յայտնեցին որ Ամերիկահայութեան մասնակցութիւնը արժանաւայելի ցոյց մը ըլլայ այն խորունկ եւ սիրալիր յարգանքին, զոր համօրէն ազգը կը տածէ հանդէպ իր Արքայապետ Պատրիարքին։

Տեղի ունեցող կարգ մը նախնական խորհրդակցութիւններէ վերջ, կազմուեցաւ մարմին մը — Դուրեան Զարեանի Ամերիկայի Յանձնաժողով — հետեւեալ կերպով. — Դեր. Տիրալը Արքեպիս. Յովսէփեան, Պատուակալ Նախագահ, Տիար Պատրիկ Կիւլպէնեկեան՝ Առեւտրական, Տիար Տ. Ա. Տիրիմեան՝ Առեւտրական, Տիար Յակոբ Թօփալեան՝ Դանաւական, Տիար Յակոբ Անտոնեան, Տիար Յակոբ Խաչմանեան, Տիար Երուանդ Մեխաեան։ — Խորհրդական անդամք։

Տորթ. Ս. Զ. Արքեպիս, Տորթ. Վ. Ս. Ամառան, Դեր. Մամբրէ վրդ. Գալփեան, Տիար Յ. Ա. Գամպլը, Դեր. Շահէ վրդ. Գաղպարեան, Տիար Արշակ Դարակեօբեան, Տիար Վահրամ Գրիգորեան, Տիար Ռուբէն Դարբինեան, Տորթ. Յովսէփեան Գ. Երկանեան, Տիար Միքայալ Յ. Թրիքարեան, Տիար Հայկ Խոնասարեան, Տիար Ն. Կիւլպէնեկեան,